|| जय शिवराय ||

A → संच क्रमांक @bhaviadhikari2020

2021

Y14

प्रश्नपुस्तिका क्रमांक
BOOKLET NO. 316229

प्रश्नपुस्तिका

सामान्य क्षमता चाचणी

वेळ : 1 (एक) तास

एकूण प्रश्न : 100
एकूण गुण : 100

सूचना

(1) सदर प्रश्नपुस्तिकेत 100 अनिवार्य प्रश्न आहेत. उमेदवारांनी प्रश्नांची उत्तरे लिहिण्यास सुरुवात करण्यापूर्वी या प्रश्नपुस्तिकेत सर्व प्रश्न आहेत किंवा नाहीत याची खात्री करून घ्यावी. तसेच अन्य काही दोष आढळल्यास ही प्रश्नपुस्तिका समवेक्षकांकडून लगेच बदलून घ्यावी.

(2) आपला परीक्षा-क्रमांक ह्या चौकोनांत न विसरता बॉल्पेनने लिहावा.

परीक्षा-क्रमांक	D	H	0	0	1	1	3	3
	↑ केंद्राची संकेताक्षरे							↑ शेवटचा अंक

(3) वर छापलेला प्रश्नपुस्तिका क्रमांक तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर विशिष्ट जागी उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे न विसरता नमूद करावा.

(4) (अ) या प्रश्नपुस्तिकेतील प्रत्येक प्रश्नाला 4 पर्यायी उत्तरे सुचविली असून त्यांना 1, 2, 3 आणि 4 असे क्रमांक दिलेले आहेत. त्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तराचा क्रमांक उत्तरपत्रिकेवरील सूचनेप्रमाणे तुमच्या उत्तरपत्रिकेवर नमूद करावा. अशा प्रकारे उत्तरपत्रिकेवर उत्तरक्रमांक नमूद करताना तो संबंधित प्रश्नक्रमांकासमोर छायांकित करून दर्शविला जाईल याची काळजी घ्यावी. ह्याकरिता फक्त काळ्या शाईचे बॉलपेन वापरावे, पेन्सिल वा शाईचे पेन वापरू नये.

(ब) आयोगाने ज्या विषयासाठी मराठी बरोबर इंग्रजी माध्यम विहित केलेले आहे. त्या विषयाचा प्रत्येक प्रश्न मराठी बरोबर इंग्रजी भाषेत देखील छापण्यात आला आहे. त्यामधील इंग्रजीतील किंवा मराठीतील प्रश्नामध्ये मुद्रणदोषांमुळे अथवा अन्य कारणांमुळे विसंगती निर्माण झाल्याची शंका आल्यास, उमेदवाराने संबंधित प्रश्न पर्यायी भाषेतील प्रश्नाशी ताडून पहावा.

(5) सर्व प्रश्नांना समान गुण आहेत. यास्तव सर्व प्रश्नांची उत्तरे द्यावीत. घाईमुळे चुका होणार नाहीत याची दक्षता घेऊनच शक्य तितक्या वेगाने प्रश्न सोडवावेत. क्रमाने प्रश्न सोडविणे श्रेयस्कर आहे पण एखादा प्रश्न कठीण वाटल्यास त्यावर वेळ न घालविता पुढील प्रश्नांकडे वळावे. अशा प्रकारे शेवटच्या प्रश्नापर्यंत पोहोचल्यानंतर वेळ शिल्लक राहिल्यास कठीण म्हणून वगळलेल्या प्रश्नांकडे परतणे सोईस्कर ठरेल.

(6) उत्तरपत्रिकेत एकदा नमूद केलेले उत्तर खोडता येणार नाही. नमूद केलेले उत्तर खोडून नव्याने उत्तर दिल्यास ते तपासले जाणार नाही. एकापेक्षा जास्त उत्तरे नमूद केल्यास ते उत्तर चुकीचे धरले जाईल व त्या चुकीच्या उत्तराचे गुण वजा केले जातील.

(7) प्रस्तुत परीक्षेच्या उत्तरपत्रिकांचे मूल्यांकन करताना उमेदवाराच्या उत्तरपत्रिकेतील योग्य उत्तरांनाच गुण दिले जातील. तसेच "उमेदवाराने वस्तुनिष्ठ बहुपर्यायी स्वरूपाच्या प्रश्नांची दिलेल्या चार उत्तरांपैकी सर्वात योग्य उत्तरेच उत्तरपत्रिकेत नमूद करावीत. अन्यथा त्यांच्या उत्तरपत्रिकेत सोडविलेल्या प्रत्येक चुकीच्या उत्तरांसाठी 25% किंवा 1/4 गुण वजा/कमी करण्यात येतील."

ताकीद

ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी आयोगाने विहित केलेली वेळ संपेपर्यंत ही प्रश्नपुस्तिका आयोगाची मालमत्ता असून ती परीक्षाकक्षात उमेदवाराला परीक्षेसाठी वापरण्यास देण्यात येत आहे. ही वेळ संपेपर्यंत सदर प्रश्नपुस्तिकेची प्रत/प्रती, किंवा सदर प्रश्नपुस्तिकेतील काही आशय कोणत्याही स्वरूपात प्रत्यक्ष वा अप्रत्यक्षपणे कोणत्याही व्यक्तीस पुरविणे, तसेच प्रसिद्ध करणे हा गुन्हा असून अशी कृती करणाऱ्या व्यक्तीवर शासनाने जारी केलेल्या "परीक्षांमध्ये होणाऱ्या गैरप्रकारांना प्रतिबंध करण्याबाबतचा अधिनियम–82" यातील तरतुदीनुसार तसेच प्रचलित कायद्याच्या तरतुदीनुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती कमाल एक वर्षाच्या कारावासाच्या आणि/किंवा रुपये एक हजार रकमेच्या दंडाच्या शिक्षेस पात्र होईल.

तसेच ह्या प्रश्नपत्रिकेसाठी विहित केलेली वेळ संपण्याआधी ही प्रश्नपुस्तिका अनधिकृतपणे बाळगणे हा सुद्धा गुन्हा असून तसे करणारी व्यक्ती आयोगाच्या कर्मचारीवृंदापैकी, तसेच परीक्षेच्या पर्यवेक्षकीयवृंदापैकी असली तरीही अशा व्यक्तीविरूद्ध उक्त अधिनियमानुसार कारवाई करण्यात येईल व दोषी व्यक्ती शिक्षेस पात्र होईल.

पर्यवेक्षकांच्या सूचनेविना हे सील उघडू नये

SEAL

पुढील सूचना प्रश्नपुस्तिकेच्या अंतिम पृष्ठावर पहा

Scanned by CamScanner

1. कोव्हीड–19 नंतरच्या जगातील सामाजिक–आर्थिक आव्हानांसंदर्भात संयुक्त राष्ट्र उच्च स्तरीय सल्लागार मंडळावर कोणत्या भारतीय अर्थतज्ञाची निवड करण्यात आली आहे ?

(1) अरुंधती रॉय (2) अमर्त्य सेन (3) जयती घोष (4) रघुराम राजन

Which Indian Economist has been appointed on the UN high level advisory board for socio-economic challenges in post Covid-19 World ?

(1) Arundhati Roy (2) Amartya Sen (3) Jayati Ghosh (4) Raghuram Rajan

---

2. सार्वजनिक आरोग्य सुविधांमध्ये पी.एस.ए. ऑक्सिजन प्लांटस् बसविण्यास मंजूरी देण्यात आली. पी.एस.ए. (PSA) चा विस्तार काय आहे ?

(1) प्रेशर स्विंग अ‍ॅडसॉर्पशन (2) प्रेशर स्लिप अ‍ॅडजेस्टमेंट

(3) प्रायमरी स्टोअरेज अ‍ॅडमिनीस्ट्रेशन (4) प्रायमरी स्लिप अ‍ॅडजेस्टमेंट

PSA Oxygen plants were sanctioned for installation in public health facilities. What is the expansion of PSA ?

(1) Pressure Swing Adsorption (2) Pressure Slip Adjustment

(3) Primary Storage Administration (4) Primary Slip Adjustment

---

3. ए.के.–47 बुलेटच्या विरोधी जगातील पहिले बुलेटप्रुफ हेल्मेट खालीलपैकी कोणी विकसित केले आहे ?

(1) विपीन रावत (2) वेदप्रकाश मलीक

(3) अनुप मिश्रा (4) रंजन मथाई

Who among the following has developed World's First bulletproof helmet against AK-47 Bullet ?

(1) Bipin Rawat (2) Vedprakash Malik

(3) Anoop Mishra (4) Ranjan Mathai

---

4. 'माय पॅड माय राईट' या नावाचा, नाबार्डचा उपक्रम कोणत्या राज्यात सुरू झाला आहे ?

(1) गुजरात (2) तामिळनाडू (3) त्रिपुरा (4) उत्तर प्रदेश

'My Pad My Right' project, an initiative of NABARD, has been launched in which state ?

(1) Gujarat (2) Tamil Nadu (3) Tripura (4) Uttar Pradesh

---

5. खालीलपैकी कोणत्या देशामध्ये स्वदेशी (मूळ रहिवासी) लोकांना सन्मानित करण्यासाठी त्यांच्या राष्ट्रगीतातील एक शब्द बदलण्यात आला आहे ?

(1) इटली (2) फ्रान्स (3) ऑस्ट्रेलिया (4) स्पेन

Which of the following countries has changed a word in its National Anthem to honour indigenous people ?

(1) Italy (2) France (3) Australia (4) Spain

Scanned by CamScanner

6. 30 जून 2021 रोजी जागतिक आरोग्य संघटनेने कोणत्या देशाला मलेरियामुक्त म्हणून प्रमाणित केले आहे?

(1) बांग्लादेश (2) कॅनडा (3) भारत (4) चीन

Which country has been certified as Malaria-free by the World Health Organisation on June 30, 2021 ?

(1) Bangladesh (2) Canada (3) India (4) China

7. कोणत्या देशाने पहिला आर्क्टिक्ट मॉनिटरिंग उपग्रह 'आर्क्टिका-एम.' प्रक्षेपित केला आहे?

(1) रशिया (2) जपान (3) चीन (4) जर्मनी

Which country has launched the first Arctic-monitoring Satellite 'Arktika-M' ?

(1) Russia (2) Japan (3) China (4) Germany

8. कोणत्या राज्य सरकारने 'कॉपर महसीर' नावाच्या माश्याला 'राज्य मासा' म्हणून घोषित केले?

(1) आसाम (2) सिक्किम (3) ओडीशा (4) मणिपूर

Which state Government has declared a fish named 'Copper Mahseer' as the 'State Fish' ?

(1) Assam (2) Sikkim (3) Odisha (4) Manipur

9. इंडो-पॅसिफिक क्षेत्रातील सुरक्षा आव्हानांचा मुकावला करण्यासाठी इंग्लंड, अमेरिका आणि ऑस्ट्रेलिया यांनी नुकत्याच स्थापित केलेल्या त्रिपक्षीय कार्यक्रमाचे शीर्षक काय आहे?

(1) ऑकुस (2) इन्डपॅक (3) युसा (4) यांपैकी नाही

What is the name of a trilateral program by the UK, the US and Australia to take up security challenge in the Indo-Pacific ?

(1) AUKUS (2) INDPAC (3) UUSA (4) None of above

10. 'द बॅटल ऑफ रेझांग ला' ह्या पुस्तकाचे लेखक कोण आहे?

(1) संतोष यादव (2) कुलप्रित यादव (3) नेहा सिंग (4) विजय दहीया

Who is the author of the book titled 'The Battle of Rezang La' ?

(1) Santosh Yadav (2) Kulpreet Yadav (3) Neha Singh (4) Vijay Dahiya

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

Scanned by CamScanner

11. भारतीय वंशाच्या अनिता आनंद यांची खालीलपैकी कोणत्या देशाच्या संरक्षणमंत्री म्हणून नियुक्ती करण्यात आली आहे?

(1) इंग्लंड (2) कॅनडा (3) अमेरिका (4) फ्रान्स

Which of the following country has appointed Anita Anand of Indian origin as its new Defence Minister ?

(1) England (2) Canada (3) America (4) France

12. ऑटोमोवाईल्ससाठी आशियातील सर्वात लांब हाय–स्पीड ट्रॅक ________ येथे आहे.

(1) पुणे (2) इंदौर (3) मुंबई (4) चेन्नई

Asia's longest high-speed track for automobiles has been developed at ________.

(1) Pune (2) Indore (3) Mumbai (4) Chennai

13. कोणत्या राज्याने आय.एल.जी.एम.एस. (ILGMS) नावाचे पोर्टल सुरू केले आहे?

(1) आसाम (2) ओडीशा (3) केरळ (4) नागालँड

Which state has launched a portal named ILGMS ?

(1) Assam (2) Odisha (3) Kerala (4) Nagaland

14. भारतीय प्राणी सर्वेक्षण या संस्थेच्या संचालकपदी कोणाची नियुक्ती करण्यात आली आहे?

(1) अशोक सिंग (2) धृती बॅनर्जी

(3) स्नेहा अग्रवाल (4) दृष्टी धमिजा

Who has been appointed as the director of the Zoological Survey of India ?

(1) Ashok Singh (2) Dhriti Banerjee

(3) Sneha Aggarwal (4) Drishti Dhamija

15. इमा मॅकीअन ही एकाच ऑलिम्पिकमध्ये सात पदके जिंकणारी प्रथम महिला जलतरणपटू कोणत्या देशाची आहे?

(1) अमेरिका (2) ऑस्ट्रेलिया (3) जर्मनी (4) इंग्लंड

Emma Mckeon is the first female swimmer to win seven medals at Single Olympic games, she is a citizen of which of the following countries ?

(1) USA (2) Australia (3) Germany (4) England

Scanned by CamScanner

16. "भारताची संप्रभुता, एकता आणि अखंडतेचे रक्षण करणे आणि ती कायम राखणे" हा उल्लेख खालीलपैकी कोठे आलेला आहे ?

(1) संविधानाच्या उद्देशपत्रिकेत (2) राज्यधोरणविषयक मार्गदर्शक तत्वांमधे

(3) मूलभूत अधिकारांच्या वर्णनात (4) मूलभूत कर्तव्यांच्या वर्णनात

Which of the following contains the wording "To uphold and protect the sovereignty, unity and integrity of India" ?

(1) Preamble to the Constitution (2) Directive principles of the state policy

(3) Fundamental Rights (4) Fundamental Duties

17. राज्याच्या महाधिवक्ता संबंधी खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) उच्च न्यायालयाचा न्यायाधीश म्हणून नियुक्त होण्यासाठी जी अर्हता आवश्यक असते ती अर्हता त्याच्या जवळ असणे आवश्यक असते.

(b) उच्च न्यायालयाच्या न्यायाधीशास मिळणारे सर्व विशेषाधिकार व फायदे–संरक्षण त्यास मिळतात.

(c) उच्च न्यायालयाच्या न्यायाधीशास मिळणारे मानधन त्यास मिळते.

(d) त्याचा कार्यकाळ पाच वर्षे किंवा वयाची 62 वर्षे पूर्ण होईपर्यंत असतो.

वरीलपैकी कोणते विधान/ने बरोबर आहे/त ?

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b) (3) (a), (b) आणि (c) (4) (b), (c) आणि (d)

Consider the following statements regarding an Advocate General of the state :

(a) He must be a person who is qualified to be appointed as a judge of a High Court.

(b) He enjoys all the privileges and immunities that are available to a judge of a High Court.

(c) He receives remuneration that is available to a judge of a High Court.

(d) He holds office for a period of five years or up to the age of 62 years.

Which of the statement/s given above is/are **correct** ?

(1) (a) only (2) (b) only (3) (a), (b) and (c) (4) (b), (c) and (d)

18. खालीलपैकी कोणत्या समितीने महाराष्ट्रात ग्रामपंचायतीच्या सरपंचाची निवड थेट जनतेतून प्रत्यक्ष पद्धतीने करण्या शिफारस केली ?

(a) बाबूराव काळे समिती (b) पी.बी. पाटील समिती

(c) बोंगीरवार समिती (d) वसंतराव नाईक समिती

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) फक्त (b) (3) (b) आणि (c) (4) (c) आणि (d)

Which of the following committees recommended the direct election of Sarpanch of Gram Pancha in Maharashtra ?

(a) Baburao Kale Committee (b) P.B. Patil Committee

(c) Bongirwar Committee (d) Vasantrao Naik Committee

Answer options :

(1) Only (a) (2) Only (b) (3) (b) and (c) (4) (c) and (d)

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

Scanned by CamScanner

19. उच्च न्यायालये कोणत्या कलमांतर्गत विशेष आदेश जारी करतात ?

(1) कलम - 220 (2) कलम - 221 (3) कलम - 213 (4) कलम - 226

Under which of the following articles, a High Court can issue writs ?

(1) Article - 220 (2) Article - 221 (3) Article - 213 (4) Article - 226

---

20. ग्रामसभेच्या संदर्भात कोणते विधान योग्य नाही ?

(1) पंचायत स्तराच्या क्षेत्रामध्ये समाविष्ट असलेल्या खेड्यांच्या मतदार याद्यांमध्ये नोंदणीकृत व्यक्ती ग्रामसभेचा सदस्य असतात.

(2) पंचायतीतील सर्व नोंदणीकृत मतदारांची मिळून ग्रामसभा बनते.

(3) ग्रामसभेचे अधिकार केंद्रसरकार निर्धारित करते.

(4) त्याची ग्रामपातळीवरील अधिकार आणि कार्ये राज्यपातळीवरील राज्यविधीमंडळासारखे असतात.

Which statement is **not correct** regarding 'Gram Sabha' ?

(1) It is a body consisting of persons registered in the electoral rolls of a village comprised within the area of the panchayat level.

(2) It is a village assembly consisting of all the registered voters in the area of the Panchayat.

(3) Its powers have been determined by the Central Government.

(4) Its powers and functions at village level are like State Legislature at the state level.

---

21. खालीलपैकी कोणते कलम केंद्रसरकारकडून राज्यांना देण्यात येणाऱ्या मदत अनुदानांशी संबंधित आहे ?

(1) कलम 270 (2) कलम 280 (3) कलम 275 (4) कलम 265

Which of the following articles deals with the grants in aid by the Union Government to the states ?

(1) Article 270 (2) Article 280 (3) Article 275 (4) Article 265

---

22. ग्लासगो परिषदे संबंधी कोणते विधान असत्य आहे ?

(1) ग्लासगो परिषद हवामान बदलासंदर्भात आयोजित केलेली होती.

(2) सर्व सहभागी देश कार्बन उत्सर्जन कमी करण्यास सहमत होते.

(3) भारत सन् 2070 पर्यंत कार्बन उत्सर्जन शून्य पर्यंत आणेल.

(4) भारत सन् 2030 पर्यंत कार्बन उत्सर्जन शून्य पर्यंत आणेल.

Which of the following statement regarding the Glasgow Conference is **not true** ?

(1) Glasgow conference was based on climate change.

(2) All the participating countries agreed on less Carbon Emission.

(3) India will reduce Carbon Emission upto zero till 2070.

(4) India will reduce Carbon Emission upto zero till 2030.

Scanned by CamScanner

23. खालीलपैकी कोणते विधान सत्य नाही ?

(1) भारतीय राज्यघटनेच्या अंमलबजावणीची तारीख 26 नोव्हेंबर 1949 आहे.

(2) 42 व्या घटनादुरुस्तीन्वये 'धर्मनिरपेक्ष' हा शब्द जोडण्यात आला.

(3) 42 वी घटनादुरुस्ती 1976 मध्ये करण्यात आली.

(4) भारतीय राज्यघटनेतील सामाजिक, आर्थिक आणि राजकीय न्याय हे तत्त्व रशियन (सोव्हिएट) राज्यघटनेतून घेतले आहेत.

Which of the following statement is **not true** ?

(1) The date of implementation of Indian Constitution is November 26, 1949.

(2) 'Secular' word was added by the 42nd Constitutional Amendment.

(3) The 42nd Constitutional Amendment was done in 1976.

(4) The ideals of Social, Economic and Political justice has been drawn from the Russian (USSR) Constitution.

---

24. खालील विधाने लक्षात घ्या :

(a) कलम 3 नुसार, संसद राज्यामधुन भुप्रदेश अलग करुन नवीन राज्य निर्माण करु शकते.

(b) संसद राज्याच्या सीमा व नाव बदलु शकते.

(c) नवीन राज्य निर्मिती संदर्भातील विधेयक मांडतांना राष्ट्रपतींची पूर्व शिफारस आवश्यक असते.

(d) असे विधेयक सादर करत असतांना, संबंधित राज्याच्या विधीमंडळाने दिलेला सल्ला किंवा मत स्वीकारने बंधनकारक असते.

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने बिनचूक आहे/आहेत ?

(1) (a) आणि (d) (2) (a), (b) आणि (d) (3) (a), (b) आणि (c) (4) सर्व

Consider the following statements :

(a) Under article 3, Parliament can create a new state out of a state by separating territory.

(b) Parliament can alter boundaries and names of states.

(c) The Bill Seeking creation of new state requires prior recommendation of President.

(d) It is obligatory to accept the advice or opinion of the state assembly concerned, on such bill.

Which of the above statement/statements is/are **correct** ?

(1) (a) and (d) (2) (a), (b) and (d) (3) (a), (b) and (c) (4) All

---

कच्च्या कामासाठी जागा / **SPACE FOR ROUGH WORK**

Scanned by CamScanner

25. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) मुख्यमंत्र्या व्यतिरिक्त राज्याच्या मंत्रिमंडळातील एकूण सदस्यांची संख्या त्या राज्याच्या विधान सभेच्या एकूण सदस्य संख्येच्या 15 टक्क्यांपेक्षा जास्त असता कामा नये.

(b) मुख्यमंत्र्या व्यतिरिक्त राज्याच्या मंत्रिमंडळातील एकूण सदस्यांची संख्या 12 पेक्षा कमी असता कामा नये.

पर्यायी उत्तरे :

(1) विधान (a) बरोबर
(2) विधान (b) बरोबर
(3) दोन्हीही विधाने बरोबर
(4) दोन्हीही विधाने चुकीची

Consider the following statements :

(a) The total number of ministers, excluding the Chief Minister, in the Council of Ministers in a state shall not exceed 15 percent of the total strength of legislative assembly of that state.

(b) The total number of ministers, excluding the Chief Minister, in a state shall not be less than 12.

Answer options :

(1) Statement (a) is correct.
(2) Statement (b) is correct.
(3) Both the statements are correct.
(4) Both the statements are false.

26. पुढीलपैकी कोणत्या व्यक्ती राष्ट्रीय महासभेत सामील झाल्या नाहीत परंतु त्यांनी स्वातंत्र्य चळवळीला आर्थिक व इतर मदत केली होती ?

(a) जमनालाल बजाज
(b) वाडीलाल लल्लुभाई मेहता
(c) घ.दा. बिर्ला
(d) लाला शंकरलाल
(e) वालचंद हिराचंद

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b), (c) फक्त (2) (b), (c), (d) फक्त (3) (c) आणि (e) फक्त (4) (b) आणि (d) फक्त

Who from the following persons did not join the Indian National Congress, but gave financial and other help to the freedom movement ?

(a) Jamnalal Bajaj
(b) Vadilal Lallubhai Mehta
(c) G.D. Birla
(d) Lala Shankarlal
(e) Walchand Hirachand

Answer options :

(1) (a), (b), (c) only (2) (b), (c), (d) only (3) (c) and (e) only (4) (b) and (d) only

Scanned by CamScanner

27. ________ चे राजे भगवंतराव यांना 20 मे 1857 रोजी ब्रिटीशांनी त्याने बंडखोराना मदत केली असा आरोप ठेवून फाशी दिले.

(1) नांदूर – शिंगोटे (2) पेठ
(3) हरसूल (4) दिंडोरी

Bhagwantrao, the king of ________ was hanged on 20th May 1857 because the British suspected that he had helped the mutineers.

(1) Nandur - Shingote (2) Peth
(3) Harsul (4) Dindori

28. 16 आक्टोबर 1905 हा दिवस काय म्हणून पाळला जातो ?

(1) स्वातंत्र्य दिवस (2) प्रजासत्ताक दिवस
(3) शोक दिवस (4) कामगार दिवस

16 October 1905 is recognized as :

(1) Independence Day (2) Republic Day
(3) Day of Mourning (4) Workers Day

29. इ.स. 1911 मध्ये भारतात हवाई परिवहनाची सुरुवात कोणी केली ?

(1) जॉर्ज लाईट (2) एच. जोन्स (3) लॉर्ड स्टयुअर्ट (4) लॉर्ड डर्बी

Who started Air Transport in India in 1911 A.D. ?

(1) George Light (2) H. Jones (3) Lord Stuart (4) Lord Durby

30. खालीलपैकी प्रार्थना सभेचे उद्दिष्टे कोणते होते ?

(1) समाजाची नैतिक प्रगती घडवून आणणे (2) जातीव्यवस्थेवर प्रहार
(3) राष्ट्रीय जागृतीस प्रेरणा (4) शुद्धिकरण चळवळ

Which of the following was the objective of Prathana Sabha ?

(1) The moral progress of society (2) Oppose the caste system
(3) Motivate national awareness (4) Purification movement

31. भूमिगत चळवळ महाराष्ट्रात कोणत्या जिल्ह्यात प्रथमता सुरु केली ?

(1) सातारा (2) चंद्रपूर (3) जळगाव (4) ठाणे

In which district in Maharashtra the underground movement had started first ?

(1) Satara (2) Chandrapur (3) Jalgaon (4) Thane

Scanned by CamScanner

32. प्राथमीक शिक्षण सक्तीचे करणारे भारतातील पहिले राज्य हा मान कोणत्या संस्थानाने मिळविला ?

(1) बडोदा
(2) औंध व सातारा
(3) कोल्हापूर व बडोदा
(4) जुनागड व हैद्राबाद

Which Princely state got recognized as the first one to make primary education compulsory ?

(1) Baroda
(2) Aund and Satara
(3) Kolhapur and Baroda
(4) Junagad and Hyderabad

---

33. 'भारतीय असंतोषाचे जनक' असा लोकमान्य टिळकांचा उल्लेख खालीलपैकी कोणी केला आहे ?

(1) ॲलन ॲक्टोव्हीयन ह्यूम
(2) सर व्हॅलेंटाइन चिरोल
(3) अरविंद घोष
(4) गोपाळ गणेश आगरकर

Who among the following called Lokmanya Tilak as a 'Father of Indian Unrest' ?

(1) Allan Octavian Hume
(2) Sir Valentine Chirol
(3) Aravind Ghosh
(4) Gopal Ganesh Aagarkar

---

34. राष्ट्रीय शिक्षण परिषदेची स्थापना कधी करण्यात आली ?

(1) 15 ऑगस्ट 1906
(2) 15 ऑगस्ट 1947
(3) 26 जानेवारी 1947
(4) 26 जानेवारी 1950

When was National Educational Council established ?

(1) 15 August 1906
(2) 15 August 1947
(3) 26 January 1947
(4) 26 January 1950

---

35. कोणत्या कायद्याने 'गव्हर्नर जनरल' आता 'व्हाइसराय' म्हणून ओळखला जाऊ लागला ?

(1) 1858 (2) 1957 (3) 1861 (4) 1919

Which Law, made 'Governor General' as Viceroy ?

(1) 1858 (2) 1957 (3) 1861 (4) 1919

---

36. 'अखिल भारतीय हरीजन संघाची' स्थापना कोणी केली ?

(1) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर
(2) महात्मा गांधी
(3) दादाभाई नौरोजी
(4) गोपाळ कृष्ण गोखले

Who established the 'Akhil Bharatiya Harijan Sangh' ?

(1) Dr. Babasaheb Ambedkar
(2) Mahatma Gandhi
(3) Dadabhai Naoroji
(4) Gopal Krishna Gokhale

Scanned by CamScanner

37. जोड्या लावा :

(a)	मदनलाल धिंग्रा	(i)	'मित्र–मेळा' मंडळाची स्थापना
(b)	अनंत लक्ष्मण कान्हेरे	(ii)	जॉन बाम्फिल्ड फुल्लर यांच्यावर हल्ला
(c)	विनायक दामोदर सावरकर	(iii)	नाशिकचा कलेक्टर जॅक्सनची हत्या
(d)	हेमचंद्र दास	(iv)	कर्झन वायलीची हत्या

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)
(2)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(3)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(4)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)

Match the following :

(a)	Madanlal Dhingra	(i)	Establishment of Mitra-Mela
(b)	Anant Laxman Kanhere	(ii)	Attack on John Balmfield Fuller
(c)	Vinayak Damodar Sawarkar	(iii)	Murder of Jackson, Collector of Nashik
(d)	Hemchandra Das	(iv)	Murder of Curzon Wyllie

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iv)	(iii)	(i)	(ii)
(2)	(iii)	(i)	(iv)	(ii)
(3)	(ii)	(iii)	(iv)	(i)
(4)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)

38. जगन्नाथ शंकर शेठ यांच्या संदर्भातील पुढील कोणती विधाने बरोबर आहेत ?

(a) मुंबईचे शिल्पकार

(b) मुंबई विद्यापीठाचे पहिले फेलो

(c) न्यू इंग्लीश स्कूलची स्थापना

(d) मुंबई प्रांताच्या कायदेमंडळाचे पहिले सदस्य

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a), (b) आणि (d) फक्त (2) (a) आणि (b) फक्त

(3) (c) आणि (d) फक्त (4) (b), (c) आणि (d) फक्त

Which of the following statements are **true** about Jaganath Shankar Seth ?

(a) Architect of Mumbai

(b) First Fellow of Mumbai University

(c) Established New English School

(d) First Member of Bombay Province Legislature

Answer options :

(1) (a), (b) and (d) only (2) (a) and (b) only

(3) (c) and (d) only (4) (b), (c) and (d) only

Scanned by CamScanner

39. आदय क्रांतीकारक म्हणून कोणाला ओळखले जाते ?

(1) वि.दा. सावरकर
(2) राजा राममोहन रॉय
(3) वासुदेव यळवंत फडके
(4) श्यामजी कृष्णा वर्मा

Who is known as the first revolutionary ?

(1) V.D. Savarkar
(2) Raja Rammohan Roy
(3) Vasudev Balvant Phadke
(4) Shyamji Krishna Varma

---

40. गरीब मुलांचे शिक्षण व्हावे म्हणून 'कमवा आणि शिका' ही स्वावलंबी शिक्षणाची योजना कोणी राबविली ?

(a) डॉ. बाबासाहेब आंबेडकर व महात्मा फुले
(b) महात्मा फुले
(c) महर्षि वि.दा. शिंदे व आगरकर
(d) कर्मवीर भाऊराव पाटील

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) व (d) (2) (b) व (d) (3) (a) व (c) (4) (d) फक्त

Who started the self-relient scheme called 'Earn and Learn' for the education of poor children ?

(a) Dr. Babasaheb Ambedker and Mahatma Phule
(b) Mahatma Phule
(c) Maharshi Shinde and Agarkar
(d) Karmaveer Bhaurao Patil

Answer options :

(1) (a) and (d) (2) (b) and (d) (3) (a) and (c) (4) Only (d)

---

41. जनगणना 2011 प्रमाणे महाराष्ट्रातील 0 ते 6 वयोगटातील लोकसंख्येचे लिंग गुणोत्तर किती आहे ?

(1) 894 (2) 864 (3) 854 (4) 898

What is sex ratio of 0 to 6 age group population in Maharashtra as per the census 2011 ?

(1) 894 (2) 864 (3) 854 (4) 898

---

42. महाराष्ट्रातील दुसरे सर्वात उंच शिखर कोणते ?

(1) कळसूबाई (2) तोरणा (3) साल्हेर (4) घोडव

Which is the second tallest mountain peak in Maharashtra ?

(1) Kalsubai (2) Torna (3) Salher (4) Ghodav

---

43. 2011 च्या जनगणनेनुसार खालीलपैकी कोणत्या जिल्ह्यामध्ये स्त्री साक्षरतेचे प्रमाण अधिक आहे ?

(1) अमरावती (2) बीड (3) जालना (4) नंदुरबार

According to the 2011 census, which of the following district has highest female literacy ?

(1) Amaravati (2) Beed (3) Jalana (4) Nandurbar

Scanned by CamScanner

44. महाराष्ट्रातील पहिले जलविद्युत केंद्र कोणते ?

(1) वीर (2) राधानगरी (3) कोयना (4) खोपोली

Which is the first hydelpower station in Maharashtra ?

(1) Veer (2) Radhanagari (3) Koyna (4) Khopoli

45. भारताच्या कोणत्या औद्योगिक प्रदेशास 'भारताचे रूर' म्हणून ओळखतात ?

(1) कोलकाता – हुगळी औद्योगिक प्रदेश
(2) अहमदाबाद – वडोदरा औद्योगिक प्रदेश
(3) मदुराई – कोईम्बतूर – बेंगळुरु औद्योगिक प्रदेश
(4) छोटा नागपूर पठारी औद्योगिक प्रदेश

Which industrial region of India is known as 'Ruhr of India' ?

(1) Kolkata - Hooghly Industrial Region
(2) Ahmedabad - Vadodara Industrial Region
(3) Madurai - Coimbatore - Bengaluru Industrial Region
(4) Chota Nagpur Plateau Industrial Region

46. जोड्या लावा :

	जिल्हा		प्रकल्प
(a)	सातारा	(i)	नातुवाडी
(b)	अमरावती	(ii)	सावळी
(c)	हिंगोली	(iii)	आंधळी
(d)	रत्नागिरी	(iv)	शहानूर

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)
(2)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)
(3)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)
(4)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)

Match the pair :

	District		Project
(a)	Satara	(i)	Natuwadi
(b)	Amaravati	(ii)	Savali
(c)	Hingoli	(iii)	Aandhali
(d)	Ratnagiri	(iv)	Shahanur

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(iii)	(iv)	(ii)	(i)
(2)	(iii)	(ii)	(i)	(iv)
(3)	(iv)	(i)	(ii)	(iii)
(4)	(ii)	(i)	(iv)	(iii)

Scanned by CamScanner

47. जोड्या लावा :

अभयारण्य			ठिकाण
(a)	तानसा	(i)	जळगाव
(b)	यावल	(ii)	ठाणे
(c)	माळढोक	(iii)	सोलापूर
(d)	नागझीरा	(iv)	गोंदीया

पर्यायी उत्तरे :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(ii)	(i)	(iii)	(iv)
(2)	(ii)	(iii)	(i)	(iv)
(3)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(4)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)

Match the pair :

Sanctuary			Place
(a)	Tansa	(i)	Jalgaon
(b)	Yawal	(ii)	Thane
(c)	Maldhok	(iii)	Solapur
(d)	Nagzira	(iv)	Gondiya

Answer options :

	(a)	(b)	(c)	(d)
(1)	(ii)	(i)	(iii)	(iv)
(2)	(ii)	(iii)	(i)	(iv)
(3)	(i)	(ii)	(iii)	(iv)
(4)	(iv)	(iii)	(ii)	(i)

48. जनगणना 2011 प्रमाणे कोणत्या जिल्ह्याची लोकसंख्या जास्त आहे ?

(1) औरंगाबाद (2) जळगाव (3) नांदेड (4) यवतमाळ

As per census 2011, which of the following districts has high population ?

(1) Aurangabad (2) Jalgaon (3) Nanded (4) Yeotmal

49. खालीलपैकी महाराष्ट्रातील स्थळांचा वार्षिक पर्जन्यमानानुसार अचूक उतरता क्रम कोणता ?

(1) अंबोली, लोणावळा, महाबळेश्वर, माथेरान

(2) अंबोली, महाबळेश्वर, माथेरान, लोणावळा

(3) लोणावळा, अंबोली, महाबळेश्वर, माथेरान

(4) अंबोली, लोणावळा, माथेरान, महाबळेश्वर

Which of the following is the **correct** descending order of the places in Maharashtra according to annual rainfall ?

(1) Amboli, Lonavala, Mahabaleshwar, Matheran
(2) Amboli, Mahabaleshwar, Matheran, Lonavala
(3) Lonavala, Amboli, Mahabaleshwar, Matheran
(4) Amboli, Lonavala, Matheran, Mahabaleshwar

Scanned by CamScanner

50. बुंदेलखंड प्रदेशातील ग्रामीण वसाहती कोणत्या प्रकारच्या आहेत ?

(1) वर्तुळाकार वसाहती
(2) विखुरलेल्या वसाहती
(3) केंद्रित वसाहती
(4) अर्धकेंद्रित वसाहती

What are the types of rural settlements in Bundelkhand region ?

(1) Circular Settlements
(2) Dispersed Settlements
(3) Compact Settlements
(4) Semi-compact Settlements

---

51. मेळघाट व्याघ्र प्रकल्पाचे संरक्षित क्षेत्र ________ राष्ट्रीय उद्यान म्हणून जाहीर करण्यात आले.

(1) गुगामाळ
(2) संजय गांधी
(3) चांदोली
(4) प्रियदर्शनी इंदिरा गांधी

Protected area of Melghat Tiger Project has been declared as a ________ national park.

(1) Gugamal
(2) Sanjay Gandhi
(3) Chandoli
(4) Priyadarshini Indira Gandhi

---

52. महाराष्ट्रातील कोणत्या धरणाला 'विल्सन' धरण आणि त्याच जलाशयाला 'ऑर्थर' सरोवर म्हणून संबोधले जाते ?

(1) अप्पर वर्धा धरण
(2) लोअर वर्धा धरण
(3) ऊजणी धरण
(4) भंडारदरा धरण

Which dam and its reservoir is known as Wilson dam and Aurthar Lake respectively ?

(1) Upper Wardha dam
(2) Lower Wardha dam
(3) Ujjani dam
(4) Bhandardara dam

---

53. भारतामध्ये जमीनीची धूप कोणत्या कारणामुळे होते ?

(a) वृक्षतोड
(b) कुरणांचा नाश
(c) भटकी शेती
(d) अयोग्य लागवड

पर्यायी उत्तरे :

(1) फक्त (a) (2) (a) आणि (b) (3) (b), (c) आणि (d) (4) वरील सर्व

What are the causes of soil erosion in India ?

(a) Deforestation
(b) Destruction of grasslands
(c) Shifting agriculture
(d) Wrong methods of cultivation

Answer options :

(1) Only (a) (2) (a) and (b) (3) (b), (c) and (d) (4) All the above

---

Scanned by CamScanner

54. आसाम येथे भारतातील सर्वात जास्त ______ चे साठे उपलब्ध आहे.

(1) खनिज तेल (2) लोह खनिज (3) दगडी कोळसा (4) वरीलपैकी नाही

Assam has the largest reservoirs of ______ in India.

(1) Mineral oil (2) Iron ore (3) Coal (4) None of above

55. खालीलपैकी कोणते/कोणती विधान/विधाने बरोबर नाही/नाहीत ?

(a) चिखलदरा हे थंड हवेचे ठिकाण असून ते सातपुडा पर्वत रांगेत आहे.

(b) गाविलगड आणि मेळघाट डोंगर हे महाराष्ट्र राज्याच्या दक्षिण भागात आहेत.

(c) बालाघाट डोंगर हे शंभू महादेव डोंगरांच्या उत्तरेकडे आहेत.

पर्यायी उत्तरे :

(1) विधान (a) आणि (b) (2) विधान (b) आणि (c)

(3) विधान (b) (4) विधान (c)

Which of the following statement/s is/are **incorrect** ?

(a) Chikhaldara is a hill station and located in Satpuda mountain range.

(b) Gavilgad and Melghat mountains are found in southern part of Maharashtra state.

(c) Balaghat mountains are found to the north of Shambhu Mahadev mountain ranges.

Answer options :

(1) Statement (a) and (b) (2) Statement (b) and (c)

(3) Statement (b) (4) Statement (c)

56. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) निरपेक्ष दारिद्र्याचे निर्मूलन करणे शक्य असते.

(b) सापेक्ष दारिद्र्य हे जास्त उत्पन्न गटावरोवर कमी उत्पन्न गटाच्या तुलनेवर आधारित असते.

(c) दारिद्र्य हे पर्यावरणाच्या अवनतीसाठी जबाबदार नाही.

वरीलपैकी कोणते/ती विधान/ने बरोबर आहे/आहेत ?

(1) (a) आणि (b) (2) (b) आणि (c) (3) (a) आणि (c) (4) वरील सर्व

Consider the following statements :

(a) Absolute poverty can be eradicated.

(b) Relative poverty is based on comparison of lower income group with higher income group.

(c) Poverty is not responsible for degradation of environment.

Which of the statement/s given above is/are **correct** ?

(1) (a) and (b) (2) (b) and (c) (3) (a) and (c) (4) All of the above

Scanned by CamScanner

57. खालीलपैकी कोणते वाक्य/वाक्ये अयोग्य आहे/आहेत ?

(a) चलनी नोटा भारत सरकार कडून जारी केल्या जातात.

(b) संकुचित पैसा किंवा एम-1 मध्ये लोकांजवळील चलनाचा अंतर्भाव/समावेश असतो.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) फक्त
(2) (b) फक्त
(3) (a) आणि (b) दोन्ही
(4) वरीलपैकी कोणते ही नाही

Which of the following statement/s is/are **incorrect** ?

(a) Currency notes in circulation are issued by the Government of India.

(b) Narrow money or M1 includes currency with the public.

Answer options :

(1) Only (a)
(2) Only (b)
(3) Both (a) and (b)
(4) None of the above

---

58. स्वर्णजयंती रोजगार योजना (SGSY) याची अंमलबजावणी ________ मार्फत होते.

(a) व्यापारी बँका
(b) प्रादेशिक ग्रामीण बँका
(c) सहकारी बँका
(d) परदेशी बँका

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) फक्त (2) (b) आणि (c) (3) (a), (b) आणि (c) (4) (a), (b) आणि (d)

The implementation of SGSY is done by :

(a) Commercial Bank
(b) Regional Rural Bank
(c) Co-operative Bank
(d) Foreign Bank

Answer options :

(1) Only (a) (2) (b) and (c) (3) (a), (b) and (c) (4) (a), (b) and (d)

---

59. अत्याधुनिक तंत्रज्ञानाचा वापर केल्याने कोणत्या प्रकारची बेरोजगारी उद्‌भवते ?

(1) चक्रीय (2) तांत्रिक (3) हंगामी (4) प्रच्छन्न

What kind of unemployment arises due to the use of Sophisticated Technology ?

(1) Cyclical (2) Technical (3) Seasonal (4) Disguised

Scanned by CamScanner

60. विकास वित्तीय संस्था स्थापन करण्यात आल्या कारण त्या ________.

(a) अल्प मुदतीसाठी निधी उपलब्ध करुन देतात.

(b) कृषी आणि मुख्य क्षेत्रांचा विकास वाढविण्यासाठी मदत करतात.

(c) नाणे बाजाराचे नियमन करतात.

(d) भांडवल बाजारांचे नियमन करतात.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) फक्त (2) (a) आणि (b) (3) (b) फक्त (4) (d) आणि (c)

Development Financial Institutions were established to ________.

(a) provide short term funds

(b) develop industry, agriculture and other key sectors

(c) regulate the money market

(d) regulate the capital market

Answer options :

(1) Only (a) (2) (a) and (b) (3) (b) only (4) (d) and (c)

---

61. खालील विधाने विचारात घ्या :

(a) नाबार्ड कृषी क्षेत्राच्या विकासाकरीता कर्जाची सोय करून देते.

(b) नाबार्ड ग्रामीण व्यवसायांना कर्जपुरवठा करते.

(c) नाबार्ड शहरी उद्योगासाठी आर्थिक मदत करते.

(d) नाबार्ड शहरी विकासासाठी आर्थिक मदत करते.

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने **बरोबर** आहेत ?

(1) (a) फक्त (2) (a) आणि (b) (3) (a), (b) आणि (c) (4) (a), (b) आणि (d)

Consider the following statements :

(a) NABARD offers loans for agricultural sector development.

(b) NABARD provides loans to rural business.

(c) NABARD makes financial loans for the urban industries.

(d) NABARD provides financial support for urban development.

Which of the above statement/s are **correct** ?

(1) Only (a) (2) (a) and (b) (3) (a), (b) and (c) (4) (a), (b) and (d)

Scanned by CamScanner

62. खालीलपैकी कोणती संकल्पना "राष्ट्रीय उत्पन्न" या संकल्पनेशी संबंधित आहे ?

(1) साठा (2) अंशलक्षी

(3) प्रवाही (4) वरीलपैकी कोणतेही नाही

Which of the following concept is related to the concept of "National Income" ?

(1) Stock (2) Micro

(3) Flow (4) None of the above

---

63. समतोल अंदाजपत्रक म्हणजे :

(1) सार्वजनिक महसूल सार्वजनिक खर्चापेक्षा कमी असणे.

(2) सार्वजनिक महसूल सार्वजनिक खर्चापेक्षा जास्त असणे.

(3) सार्वजनिक महसूल आणि सार्वजनिक खर्च समान असणे.

(4) वरीलपैकी एकही नाही.

What is a balance budget ?

(1) Public revenue is less than public expenditure.

(2) Public revenue is higher than public expenditure.

(3) Public revenue and public expenditure are the same.

(4) None of the above.

---

64. ब्रिक्स बँकेचे संस्थापक देश कोणते ?

(a) ब्राझील, रशिया, भारत (b) चीन, दक्षिण आफ्रीका

(c) जापान, जर्मनी, स्विझरलॅन्ड (d) बेल्जियम, दक्षिण कोरीया

वरीलपैकी कोणते विधान/विधाने बरोबर आहेत ?

(1) फक्त (a) (2) (a) आणि (b) (3) (a), (b) आणि (c) (4) (a), (b) आणि (d)

Which are the founder countries of BRICS BANK ?

(a) Brazil, Russia, India (b) China, South Africa

(c) Japan, Germany, Switzerland (d) Belgium, South Corea

Which of the above statements are **correct** ?

(1) Only (a) (2) (a) and (b) (3) (a), (b) and (c) (4) (a), (b) and (d)

Scanned by CamScanner

65. लोकसंख्येचे स्थित्यंतर ________ यामुळे घडते.

(a) मृत्युदर बदल
(b) जननदर बदल
(c) उत्पन्न वितरणातील बदल
(d) नागरीकरण

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) (2) (a) आणि (b) (3) (a), (b) आणि (c) (4) (a), (b) आणि (d)

Demographic transition is a result of ________.

(a) Changes in mortality
(b) Changes in fertility
(c) Changes in income distribution
(d) Urbanization

Answer options :

(1) (a) (2) (a) and (b) (3) (a), (b) and (c) (4) (a), (b) and (d)

---

66. कोणत्या योजनेद्वारे गरीब महिलांना मोफत गॅस कनेक्शन दिले जाते ?

(1) उज्ज्वला योजना
(2) सौभाग्य योजना
(3) जिवन–ज्योती योजना
(4) जन–धन योजना

Under which scheme free gas connections are given to poor women ?

(1) Ujjwala Yojana
(2) Saubhagya Yojana
(3) Jeevan-Jyoti Yojana
(4) Jan-Dhan Yojana

---

67. आयकरापासुन प्राप्त होणारे उत्पन्न कोणाला प्राप्त होते ?

(1) राज्य सरकार
(2) केंद्र सरकार
(3) स्थानिक सरकार
(4) केंद्रशासित प्रदेश

Who receives income from Income Tax ?

(1) State Government
(2) Central Government
(3) Local Government
(4) Union Territory

---

68. भारतात खालीलपैकी कोणती योजना गरीबी कमी करण्यासाठी सुरू करण्यात आलेली नाही ?

(1) रोजगार हमी योजना
(2) जवाहर रोजगार योजना
(3) स्वर्णजयंती शहरी रोजगार योजना
(4) सांस्कृतिक विकास कार्यक्रम

Which of the following schemes has **not** been introduced for reducing poverty in India ?

(1) Employment Guarantee Scheme
(2) Jawahar Rozgar Yojana (JRY)
(3) Swarnajayanti Shahari Rozgar Yojana (SSRY)
(4) Cultural Development Programme

Scanned by CamScanner

69. 'जागतिक व्यापारी संघटनेमुळे' भारताचे कोणत्या बाबतीत जास्त नुकसान झाले आहे?

(1) सांस्कृतिक क्षेत्र

(2) पर्यटन क्षेत्र

(3) राजकीय क्षेत्र

(4) व्यापारासंबंधी बौद्धिक मालमत्तेचा हक्क

In which sector, India is suffering more due to "WTO" ?

(1) Cultural Sector

(2) Tourism Sector

(3) Political Sector

(4) Trade Related Intellectual Property Rights (TRIPs)

---

70. खालीलपैकी कोणता कर हा भारतीय अर्थव्यवस्थेत अप्रत्यक्ष कर नाही?

(1) महामंडळ कर (2) विक्री कर (3) उत्पादन कर (4) जकात कर

Which of the following taxes is **not** the indirect tax in Indian Economy ?

(1) Corporation Tax (2) Sales Tax (3) Excise Duty (4) Customs Duties

---

71. किरणोत्सराचा शोध कोणी लावला?

(1) मारी क्युरी (2) रूदरफोर्ड (3) आइनस्टाईन (4) हेन्री बेक्वेरल

Who discovered radioactivity ?

(1) Marie Curie (2) Rutherford (3) Einstein (4) Henry Becquerel

---

72. ________ चा वापर सामान्यतः वाहनाचा मागील दृष्य पाहण्यासाठी केला जातो.

(1) समवतल दर्पण (2) समतल दर्पण

(3) अवतल दर्पण (4) उत्तल दर्पण

________ are commonly used as rear view mirrors in vehicles.

(1) Planoconvex mirror (2) Plane mirror

(3) Concave mirror (4) Convex mirror

Scanned by CamScanner

73. द्रव्यमान 1 यु च्या ऊर्जेची समतुल्य ________ आहे.

(1) 911 मेगा इलेक्ट्रॉन व्होल्ट (2) 921 मेगा इलेक्ट्रॉन व्होल्ट
(3) 931 मेगा इलेक्ट्रॉन व्होल्ट (4) 941 मेगा इलेक्ट्रॉन व्होल्ट

Energy equivalent of mass 1 u is ________.

(1) 911 MeV (2) 921 MeV
(3) 931 MeV (4) 941 MeV

---

74. खालीलपैकी कोणत्या धातुचे निष्कर्षण त्याच्या क्षाराच्या पाण्यातील द्रावणापासून करता येत **नाही** ?

(1) K (2) Cu (3) Ag (4) Au

Which of the following metal **cannot** be extracted from aqueous solution of its salt ?

(1) K (2) Cu (3) Ag (4) Au

---

75. ________ हे ॲल्युमिनियमचे एक महत्वाचे धातुक आहे.

(1) हलाइट (2) क्रिओलाइट (3) पायरोल्युसाइट (4) चालकोसाइट

________ is an important ore of aluminium.

(1) Halite (2) Cryolite (3) Pyrolusite (4) Chalcocite

---

76. ________ ह्या मुलद्रव्यांचा संच S-स्थंभात मोडतो.

(1) Ca, Ba, Ra, Ta (2) Ca, Ba, Ra, Pa (3) Be, Re, Ge, Se (4) Na, Ca, Ba, Ra

The set of the elements belonging to S-block is ________.

(1) Ca, Ba, Ra, Ta (2) Ca, Ba, Ra, Pa (3) Be, Re, Ge, Se (4) Na, Ca, Ba, Ra

---

77. खालीलपैकी कोणत्या शर्तींचा संच ओबेलीयाला सर्वोत्तमपणे लागू होतो ?

(1) पॉलिमॉर्फिक, कोलोनियल, अक्वॅटिक
(2) मरीन, सिडेन्टरी आणि कोलोनियल
(3) मरीन, सिडेन्टरी, पॉलिमॉर्फिक
(4) मरीन, सिडेन्टरी, कोलोनियल, पॉलिमॉर्फिक विथ ट्रु अलटरनेशन ऑफ जनरेशन

Which of the following set of terms is best applicable to Obelia ?

(1) Polymorphic, Colonial, Aquatic
(2) Marine, Sedentary and Colonial
(3) Marine, Sedentary, Polymorphic
(4) Marine, Sedentary, Colonial, Polymorphic with true alternation of generation

---

Scanned by CamScanner

78. पेरीपॅटस मध्ये पायाच्या किती जोड्या असतात ?

(1) 10 - 15 जोड्या (2) 10 - 20 जोड्या (3) 14 - 43 जोड्या (4) 15 - 40 जोड्या

The number of legs found in Peripatus is ________.

(1) 10 - 15 pairs (2) 10 - 20 pairs (3) 14 - 43 pairs (4) 15 - 40 pairs

79. झुरळाचे 'पेरीप्लानेटा' हे जेनेरीक नाव कोणी ठेवले ?

(1) लिनिअस (1758) (2) डी बीर (1973)

(3) बुरमेरीस्टर (1838) (4) बेंथम (1664)

Generic name of cockroach 'Periplaneta' was assigned by :

(1) Linnaeus (1758) (2) De Beer (1973)

(3) Burmerister (1838) (4) Bentham (1664)

80. खालीलपैकी कोणता वनस्पती समूह सृष्टीतील उभयचर वनस्पती म्हणून ओळखला जातो ?

(1) टेरिडोफाईट्स (2) ब्रायोफाईट्स

(3) जिम्नोस्पर्मस (4) एंजीओस्पर्मस

Which of the followings are known as Amphibians of plant kingdom ?

(1) Pteridophytes (2) Bryophytes

(3) Gymnosperms (4) Angiosperms

81. किटकनाशके किटकांना विषबाधा करतांना त्यांच्या कोणत्या संस्थांना प्रभावित करतात ?

(1) श्वसन संस्था (2) मज्जा संस्था

(3) स्नायू संस्था (4) परिवहन संस्था

Insecticide poison the insect pests by affecting their ________.

(1) Respiratory system (2) Nervous system

(3) Muscular system (4) Circulatory system

Scanned by CamScanner

82. खालीलपैकी कोणते विधान/विधाने वनस्पतींमधील अकार्बनीक पोषक घटकांबावत सत्य आहेत ?

(a) N, S आणि Fe हे मॅक्रोन्युट्रीअन्ट्स आहेत. (b) O, Ca आणि Mg हे मायक्रोन्युट्रीअन्ट्स आहेत.

(c) Cu, Zn आणि Mn हे आवश्यक पोषक तत्व आहेत. (d) B, Mo आणि Cl हे अनावश्यक पोषक तत्व आहेत.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (a) फक्त (2) (a) आणि (b) (3) (a) आणि (c) (4) (c) फक्त

Which of the following is **correct** statement/statements regarding inorganic nutrients in plants ?

(a) N, S and Fe are macronutrients (b) O, Ca and Mg are Micronutrients

(c) Cu, Zn and Mn are essential elements (d) B, Mo and Cl are non-essential elements

Answer options :

(1) (a) Only (2) (a) and (b) (3) (a) and (c) (4) Only (c)

---

83. वेस्ट नाईल एनकेफेलायटिस ह्या रोगामध्ये ________ सूज येते, हा रोग वेस्ट नाईल विषाणूमुळे होतो. प्रथमतः ह्या रोगाचे निदान नाईलच्या पश्चिमेकडील भागात ________ झाले.

(1) मेंदूला, युगांडामध्ये 1937 साली (2) मेंदूला, दक्षिण आफ्रिकेत 1999 साली

(3) चेतासंस्थेला, युगांडामध्ये 1937 साली (4) चेतासंस्थेला, दक्षिण आफ्रिकेत 1999 साली

West Nile Encephalitis (WNE) is the inflammation of the ________ caused by West Nile Virus. WNE was first diagnosed in the West Nile region of ________.

(1) Brain, Uganda in 1937 (2) Brain, South Africa in 1999

(3) Nervous system, Uganda in 1937 (4) Nervous system, South Africa in 1999

---

84. व्हाईट बटन मशरूम्स् चे वैज्ञानिक (जीवशास्त्रीक) संबोधन ________ असे आहे.

(1) *प्लूरोटस फ्लोरिडा* (2) *व्होल्व्हारिएला व्होल्व्हासिएई*

(3) *अगारिकस बायस्पोरस* (4) *एरिमोथेशियम ॲश्बी*

White Button Mushrooms are scientifically (Biologically) named as ________.

(1) *Pleurotus florida* (2) *Volvariella volvaceae*

(3) *Agaricus bisporus* (4) *Eremothecium ashbyi*

Scanned by CamScanner

85. शरीरातील रक्तामध्ये पाण्याचा अंश, सामान्यतः आढळणाऱ्या पातळीपेक्षा कमी झाल्यास, ________ संप्रेरक स्रवला जातो.

(1) क्रिएटिनीन (2) रेनिन (3) व्हॅसोप्रेसिन (4) ॲन्जीओटेन्सिन

________ hormone is released when water content of blood fluids is less than normal.

(1) Creatinine (2) Renin (3) Vasopressin (4) Angiotensin

86. जर अक्षरगट HJLN चा संकेत ILOR असा असेल, तर त्याच तत्वाने DFHJ अक्षरगटासाठी कोणता पर्याय बरोबर असेल ?

(1) FHJN (2) EHKN (3) EGIL (4) FHIN

If the letter group HJLN is coded as ILOR, then by the same principal what could be the correct code for the letter group DFHJ ?

(1) FHJN (2) EHKN (3) EGIL (4) FHIN

87. पुढे 5 विधाने आणि नंतर 3 विधाने विशिष्ट क्रमाने एकत्र करून पर्याय जुळवले आहेत. त्यातून तार्किकदृष्ट्या यथार्थ युक्तिवाद निर्देशित करणारा पर्याय निवडा. युक्तिवाद यथार्थ ठरण्यासाठी जुळणीतील 3 रे विधान हे त्याआधीच्या 2 विधानांवर आधारित निष्कर्ष विधान असायला हवे.

(a) आधुनिक उद्योग संशोधन प्रेरित असतात.

(b) 'इंप्रो' हा आधुनिक उद्योग आहे.

(c) 'इंप्रो' हा संशोधन प्रेरित आहे.

(d) 'इंप्रो' कदाचित संशोधन प्रेरित असेल.

(e) संशोधन प्रेरित उद्योग आधुनिक आहे.

पर्यायी उत्तरे :

(1) (b), (e), (c) (2) (b), (c), (e) (3) (c), (a), (d) (4) (b), (d), (a)

Given below are 5 statements followed by options composed of 3 statements put together in a specific order. Choose the option that indicates logically valid argument. To be valid the 3rd statement of the composition should be the conclusion based on preceding 2 statements.

(a) Modern industry is research driven.

(b) 'Impro' is a modern industry.

(c) 'Impro' is research driven.

(d) 'Impro' may be research driven.

(e) Research driven industry is modern.

Answer options :

(1) (b), (e), (c) (2) (b), (c), (e) (3) (c), (a), (d) (4) (b), (d), (a)

Scanned by CamScanner

88. पुढील तथ्यांचे परीक्षण करा :
(a) अनू बानोपेक्षा वजनदार आहे.
(b) सिंथिया दिनापेक्षा उंच आहे.
(c) बानो दिनाइतकीच उंच पण तिच्यापेक्षा वजनदार आहे.
(d) दिना अनूपेक्षा उंच आहे.
वरिल तथ्यांवर आधारित अचूक निष्कर्ष ओळखा.
(1) सर्वात सिंथिया वजनदार आहे आणि अनू बुटकी आहे.
(2) अनू निश्चितपणे सर्वात वजनदार आणि बुटकी आहे.
(3) सिंथिया सर्वात वजनदार आहे परंतु सर्वात उंच कोण यासंबंधाने निष्कर्ष काढणे शक्य नाही.
(4) सर्वात वजनदार कोण याविषयी निष्कर्ष काढणे अशक्य आहे परंतु अनू निश्चितपणे सर्वात बुटकी आहे.
Examine the following facts :
(a) Anu is heavier than Bano.
(b) Cynthia is taller than Dina.
(c) Bano is of same height as Dina but heavier than her.
(d) Dina is taller than Anu.
Select the **correct** conclusion based on above facts.
(1) Cynthia is the heaviest and Anu is shortest of all.
(2) Anu is definitely heaviest and shortest among all.
(3) Cynthia is heaviest but it is impossible to conclude who is tallest of all.
(4) It is impossible to draw conclusion about who is heaviest but Anu is definitely shortest among all.

---

89. A, B, C व D या विद्यार्थ्यांकडे एकूण मिळून तीस पुस्तके आहेत. यातील एकाकडे तीन पुस्तके आहेत. दुसऱ्याकडे सहा आहेत, तिसऱ्याकडे नऊ आणि चौथ्याकडे बारा पुस्तके आहेत. B कडे C पेक्षा कमी पुस्तके आहेत तर D कडे A पेक्षा जास्त पुस्तके आहेत. जर C कडे D पेक्षा कमी पुस्तके असतील तर सत्य असतीलच असे/अशी नसणारे/री विधान/ने निवडा.
विधाने :
(a) A आणि B या दोघांकडे मिळून किमान 12 पुस्तके असणारच.
(b) D आणि A या दोघांकडे मिळून किमान 15 पुस्तके असणारच.
(c) C आणि D या दोघांकडे मिळून किमान 18 पुस्तके असणारच.
(d) C आणि B या दोघांकडे मिळून किमान 9 पुस्तके असणारच.
पर्यायी उत्तरे :
(1) (a) वगळून सर्व
(2) वरील सर्व
(3) वरीलपैकी एकही नाही
(4) फक्त (a)

Total number of books that students A, B, C and D have is thirty. One of them has three book, another one is having six, third one is having nine and fourth one is having twelve books. B is having fewer books than C and D is having more books than A. If C has fewer books than D, then select the statement/s that/those is/are not necessarily true.
Statements :
(a) A and B together must have at least 12 books.
(b) D and A together must have at least 15 books.
(c) C and D together must have at least 18 books.
(d) C and B together must have at least 9 books.
Answer options :
(1) All but (a)
(2) All of the above
(3) None of the above
(4) Only (a)

Scanned by CamScanner

90. पुढील माहिती राज्यांचे क्षेत्रफळ व लोकसंख्याबाबतची आहे.

राज्य	A	B	C	D
क्षेत्रफळ (चौ.किमी)	80,000	50,000	10,000	5,000
लोकसंख्या (लाखामध्ये)	16	10	4	3

सर्वात जास्त दाट लोकसंख्या असणारे राज्य कोणते ?

(1) A (2) B (3) C (4) D

The following is the information of Area and Population of States.

State	A	B	C	D
Area (in Sq. km)	80,000	50,000	10,000	5,000
Population (in Lakh)	16	10	4	3

Which is the most thickly populated State ?

(1) A (2) B (3) C (4) D

---

91. एक बांधकाम करण्यासाठी 10 समान वेगाने काम करणाऱ्या कामगारांची नेमणूक केली. 2 कामगारांनी 2 ऱ्या दिवशी काम सोडले, दुसऱ्या दोघांनी 3 ऱ्या दिवशी काम सोडले व हे असे काम संपेपर्यंत चालू राहिले. याच्या परिणामी काम संपायला दोन दिवस जास्त लागले.

जर 10 कामगारांनी सर्व दिवस काम केले असते तर काम करायला लागणारे दिवस निवडा.

(1) 2 (2) 3 (3) 4 (4) 5

10 workers working with same speed were deployed to construct a structure. 2 workers left on the 2nd day, another 2 left on the 3rd day and this went on till the work is completed. As a result 2 more days were needed to complete the work.

Select the number of days that were needed if 10 workers worked for all days.

(1) 2 (2) 3 (3) 4 (4) 5

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

Scanned by CamScanner

92. साखरेची किंमत 60% ने वाढली. घरात साखर किती टक्के कमी वापरावी म्हणजे खर्चात वाढ होणार नाही ?

(1) 25% (2) 30% (3) $37\frac{1}{2}\%$ (4) 40%

The price of sugar is increased by 60%. How much percent a householder should reduce the consumption of sugar so as **not** to increase the expenditure ?

(1) 25% (2) 30% (3) $37\frac{1}{2}\%$ (4) 40%

---

93. दिलेली माहिती अभ्यासा :

A, B, C, D आणि E या व्यक्ती बागेतील बाकांवर उत्तरेकडे तोंड करून बसलेल्या आहेत. B ही D च्या उजवीकडे 40 मी. अंतरावर आहे. A ही B च्या दक्षिणेला 60 मी. अंतरावर आहे, C ही D च्या पश्चिमेला 50 मी. अंतरावर आहे आणि E ही A च्या उत्तरेला 70 मी. अंतरावर आहे. C आणि E दरम्यानच्या कमीत कमी अंदाजे अंतराचे मीटरमध्ये सर्वात उचित वर्णन करणारा पर्याय निवडा.

(1) ते निश्चितपणे 90 मी. पेक्षा जास्त असणारच.
(2) ते निश्चितपणे 91 मी. पेक्षा जास्त परंतु 92 मी. पेक्षा कमी असणारच.
(3) ते निश्चितपणे 90 मी. पेक्षा जास्त परंतु 91 मी. पेक्षा कमी असणारच.
(4) ते निश्चितपणे 91 मी. पेक्षा कमी असणारच.

Study the given information :

Persons A, B, C, D and E are sitting on benches in the garden facing north. B is 40 m to the right of D, A is 60 m to the south of B. C is 50 m to the west of D, and E is 70 m to the north of A. Select most appropriate option that describes approximate minimum distance between C and E in metres.

(1) It must be definitely greater than 90 m.
(2) It must be definitely greater than 91 m but less than 92 m.
(3) It must be definitely greater than 90 m but is less than 91 m.
(4) It must be definitely less than 91 m.

---

94. विसंगत घटक ओळखा :

(1) 24 - 21 (2) 44 - 22 (3) 62 - 23 (4) 84 - 24

Identify odd element :

(1) 24 - 21 (2) 44 - 22 (3) 62 - 23 (4) 84 - 24

Scanned by CamScanner

95. पुढील दिलेल्या तीन रंगाच्या हिरवा (G), निळा (B) व लाल (R) खड्यांच्या क्रमिक माळा आहेत :

X = GGBRBRRBBR

Y = GBRRBRBBRG

Z = RBBRGGBRBR

जर पहिला व शेवटचा खडा शेजारी ठेवले तर यातील कोणत्या दोन माळा समान होतील ?

(1) X आणि Y (2) Y आणि Z

(3) X आणि Z (4) कोणत्याही दोन माळा सारख्या होणार नाहीत

Consider the following order of a string of pebbles of three colours, Green (G), Blue (B) and Red (R) :

X = GGBRBRRBBR

Y = GBRRBRBBRG

Z = RBBRGGBRBR

Which two of them gives us identical necklaces prepared by just making the first and last pebbles of the string adjacent ?

(1) X and Y (2) Y and Z

(3) X and Z (4) No one of them are identical

---

96. एका अपूर्णांकाचा छेद त्याच्या अंशापेक्षा 5 ने मोठा आहे. त्या अपूर्णांकाच्या अंशामध्ये 8 मिळवले व छेदातून 1 वजा केल्यास $\frac{15}{11}$ हा अपूर्णांक मिळतो. तर मूळचा अपूर्णांक कोणता ?

(1) $\frac{3}{8}$ (2) $\frac{11}{15}$ (3) $\frac{7}{12}$ (4) $\frac{1}{6}$

The denominator of a fraction is greater than the numerator by 5. If 8 is added to the numerator and 1 is subtracted from the denominator, the value of the fraction obtained is $\frac{15}{11}$. The original fraction is ________.

(1) $\frac{3}{8}$ (2) $\frac{11}{15}$ (3) $\frac{7}{12}$ (4) $\frac{1}{6}$

कच्च्या कामासाठी जागा / SPACE FOR ROUGH WORK

Scanned by CamScanner

97. वडील व मुलाच्या आजच्या वयाची बेरीज 50 वर्षे आहे. चार वर्षापूर्वी वडिलांचे वय मुलाच्या त्यावेळच्या वयाच्या 6 पट होते. तर वडील व मुलाचे अनुक्रमे आजचे वय किती ?

(1) 35 वर्षे, 15 वर्षे (2) 38 वर्षे, 12 वर्षे (3) 40 वर्षे, 10 वर्षे (4) 42 वर्षे, 8 वर्षे

The sum of the ages of a father and his son is 50 years. Four years ago, father's age was six times as that of his son. What are the present ages of the father and son respectively ?

(1) 35 yrs., 15 yrs. (2) 38 yrs., 12 yrs. (3) 40 yrs., 10 yrs. (4) 42 yrs., 8 yrs.

---

98. एका शाळेतील मुली व मुले यांचे गुणोत्तर 4 : 5 असे आहे. मुलींची संख्या 76 असेल तर मुले किती ?

(1) 85 (2) 95 (3) 105 (4) 115

In a school, the ratio of girls to boys is 4 : 5. If there are 76 girls find the number of boys.

(1) 85 (2) 95 (3) 105 (4) 115

---

99. दोन ट्रेनच्या वेगातील गुणोत्तर 2 : 5 आहे. जर पहिली ट्रेन 5 तासात 350 कि.मी. धावली तर दोन्ही ट्रेनच्या वेगातील फरक ताशी किती कि.मी. होईल ?

(1) 165 (2) 180 (3) 350 (4) 105

The ratio between the speeds of two trains is 2 : 5. If first train runs 350 km in 5 hours, then the difference between speeds (in km/h) of both the trains is :

(1) 165 (2) 180 (3) 350 (4) 105

---

100. एका परिक्षेमध्ये 35% विद्यार्थी पास झालेत व 455 विद्यार्थी नापास झाले. तर त्या परिक्षेला एकूण किती विद्यार्थी बसले होते ?

(1) 490 (2) 700 (3) 845 (4) 1300

In an examination, 35% of the students passed and 455 students failed. How many students appeared for the examination ?

(1) 490 (2) 700 (3) 845 (4) 1300

- o 0 o -

Scanned by CamScanner